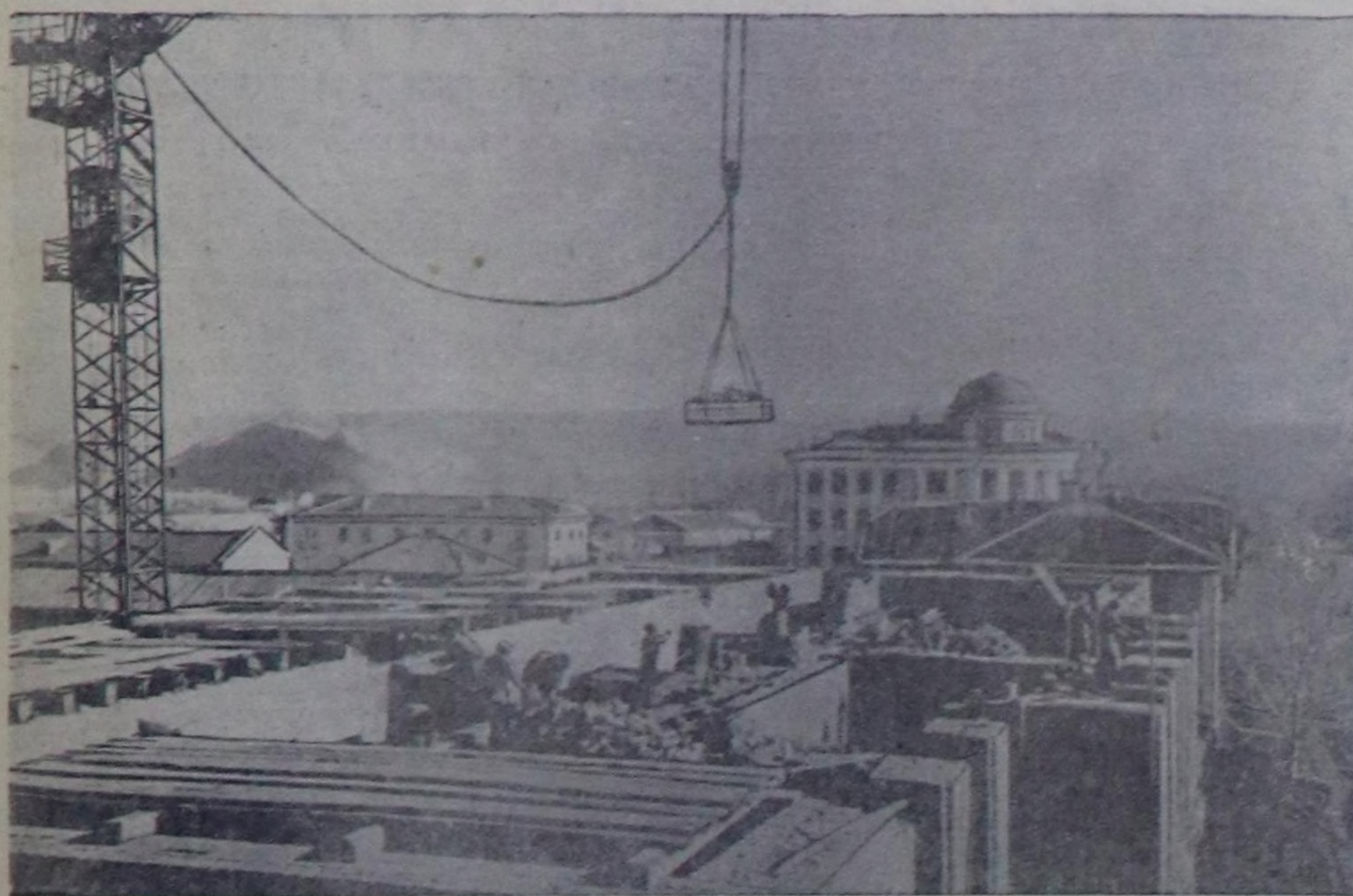

Жыштын соогунда малдын ажаалдазын күштөлдирер

Мал ажылын жөндүрү, ооң бедик продукттуу болурун чечип алдыра, малга бышык чөм сүзүрү тургузуп, мал амытталышынын организми чөмүрүр. Бо таланы-биле Тес-Хем районуну колхоздарынын малчылары азын амыттарын чөмүрүр. Ленин аттыг колхоз-тун О. Шынаада койчулары Сакба, Мур-тукай, Дамы олар мал кажааларын бү-рүр септеп, адытты болуп, чаа кажаалар-чы тууду, малдыгач четир санын сип-тенин боттары белектен алганар. Ол ишкан Калинин аттыг колхозта Ашан-чи, Худу дон ишкан малчылар кып-тагаашкыны өкү белектен чөмүрүр туралар.

Ынды болза-даа районуну колхозта-ры малдын кышкы ажаалдазынче ни-тин-биле багыт кичээнгей салганынча тыштын соогу дүжүп келгенде дүжүр-чүт байлаа таварып берген. Колхозтар-да уугу, биче дык хей мал кыш эгел-де кажаалар-биле хандырттымаан ту-ган.

Ленин аттыг колхоз (даргазы Ч. Биче-оол, партия аге организационный се-кретары Сыгыртаа) малдыг бар кажа-ларын чогуур өйдү септеп албаан. Кол-хоз эртен чылын чаа кажаал-дар тулар планын күтүспөн болган чамдыг кылган кажааларынын туулу доозубаагынан амытталга кирбөөн. Де-кабрынын эгелде белин колхозтун Ч. Шынаада сүт-бараан фермасынын 350 баш ишек малы кажаа чок турган. Ол ферманын эртелекчи Чорбаа, колхоз баштаар чери малчылардан чогуур не-гелде салбын турганынан чамдык Се-бе, Куякпа, Чымба дон ишкан мал-чылар боттарына онаашкан кыштаг-ларын кышка белектен албаанар.

Ол колхозтун Артын Сут-Багында, Курга-Халчуте, Дюмса-Сугда ине-терини кажаалары кышка белек эвес турган. Ине-терини чыгыгыттымаан, ады дон ка-жааларга кырып турган. Мычтанга ол ине-тер соока азын, күжү арыч, би-чилери харын чыдап эгелей берген.

Артын Сут-Багында турар 130, Кур-га-Халчуте 129 төрүр ине-терлер 40 ажыг ишек ара салган. Инде бызааларын дегелди багыт. 1956 чылдыг декабрь 10-га чедир белин 11 бызаа өлгөн болган ам-ла-арыг бызаалар бар, оларын ажаалда-зы багыт.

Ол ишкан колхозтун шөүр малы кыш-тагаашкынын эгелде баш бергелеш-кени таварыткан. О. Шынаада Сал-лаанын кадалында турар 441 баш ху-ра-ганар кажаа-биле хандырттымаан турган. Ч. Шынаада Доминтия маллоу турары иртер ойт чок черге турганынан күжү арышкан. Колхоз даргазы Биче-оол ыра-ак оларда малчыларга барбайн турар. Кыштагалар кадыг байлаалар тур-густу-ганын ол өкү билбес. Биче-оол бо кы-жын колхозтун дык хей малы туруп ту-рар Ч. Шынаага көктүс чөмбөн.

Калинин аттыг колхоз (даргазы И. Биче-оол, партия аге организационный секретары Бексий-оол) кыштагаашкы-нын база-ла өкү эвес эгелден. Малга чаа кажаа турганынын планы күтүспөн бол-за-даа эрги кажаалар бүрүн септетимиз. Малдын бүрүзүнү кадалында малын баш санын көмүрдүрүскенден олар эр-ги кажааларына сымас дөңөр билдингир турда-ла ол кажааларын угааттыр ту-ла.

Рынке колхоз баштаар черини дарга-зы Биче-оол, хей ферманын эртелекчи Бойгар олар хандыг-даа хемчег албайн келгенер. Мычтанга малчылар кыштаг-ларына көп хонупканда ам көп дүжүр-чү, кажаага сыммаан койларын кытап уугу, кайла-ла бичил дегем кажаа барыл, минар сүрүп эгелден.

Эртен чыдын декабрь орту үзөнгө чедир 8 кодан шөүр мал чыгыг кажаалар-биле хандырттымаан, эрги кажааларын септетимиз, мычтанга чамдык койлар кажаа чок черге турган. Биче Хайыра-када Седейни 550 баш ажыг хураганна-рын кажааларын кыры дүжүттымаан, адын чыгыгыттымаан турган. Бичи ка-жааларга хей койну тырыг кажаалар ту-рарынан койжу Ах-оолдун кадалында 6 хей басыламын өлгөн чүтү бар.

Оталын аттыг колхозта малдын кышкы байламы үстүндө колхозтардан база дө-рө-дөөс. Колхоз баштаар черини даргазы Чаламба, партия аге организационный секретары Пураат олар кыштагаларын кышка канчаар белектен боттары ба-рып көрбөй, хей ферманын эртелекчи-ла Сува-оолдун «бүгү чүе белек» дээр хоошун сөзүгө бүзүрүш, ол «суражага-лы» ферма эртелекчинин колхоз баштаар черини шиптирлерин боттар нолор ай-ла шөлөлдөткөн. А херек кырында байла Усува-оолдун меделегинге шүт дүшпөс болган. Эзөн хей хей кажаалар чызын кажаалар-на көсөөр, ону кыш-даа барып кө-рүп, кышка белектенөөр.

Койжу Шойдагы кыштагын дон Ша-ро-Хавата кыштагын кажаалар хей кы-рер аргаа, ады дон болган. Ол ишкан еске-лаа малчыларын койлары чокка чедир кажаа чок турган.

Районуну колхозтары чүтле малдын ка-жааларын кышка белектенөөр эвес, харын кышкы үдө малга бөөр четир санын чечип белектен, кыштагаларга сөөртүп албаан. Колхозтар сипен белектенүүнүн планын 63 хуу, а сипостуун чүтү 40 хуу күтүспөн. Ол өзөөр мал чечип эки ажаал кадалаагынан мал төчөгөл чип ту-рар. Сталин аттыг колхозтун Дугайда, Хүрө-Дугайда, Калинин аттыг колхозтун Чудураада болган еске-лаа черлерге хей сипенерин мал үрөп чип турар. Бар сип-енин канчаар чыгыгыттымаан доктаамаан болган ону канчаар чыгыгытты турарын контролдабайн турар.

Ол ишкан районуну колхозтарында сар ине-терини болган тургузу азыраак малдарын немелде чөм-биле ам-даа кан-дырбайн турар.

Чамдыг колхозтарын баштаар черлер болган партия организационный малчы-ларын онаашкан ажыгыга харымсага-нын белин дугайында негелден кошмак тургусанынан, малды туга кадарбак, ажаалдазын суларалы чөмүрүр колхоз-тарда бар алганар. Чижээлөөргө, Калинин аттыг колхозтун койчулары коммунист Эренчи 67 баш койну, Уварай 14 баш койну чыгырген. Ленин аттыг колхозта өшүк кадарымы Шыжаа 36 аялыг сүт-га дүжүрүп өлүргөн. Шах мындыг киж-лере колхоз баштаар черлер чогуур хем-чег көрүспөй, ады эртерин турары от-та таарышпас.

Районуну колхозтарында малчыларын материалдыг болган културлук амыр-а-

лымын негелделеринге ам-даа чөгүрү не-гелдей салдымаан. Хей-хей малчылар соок, чыгыгыттымаан өлгөндө чур-тагышкан. Колхозтарын баштаар чер-лер болган Тес-Хем району мал ажы-лында колхоздарын өлгөр кажаалар кы-дистер база кылын шөүр-биле хандырап дугайында хемчег албайн туралар.

Мрак оларда малчыларга чүтүл хергелелди бараанарын алпарып салар ажыг салы амытталышынын практи-касында ажыгыттымаан турар. Оң ула-мында У. Шынаада, Дугайда, Агар-Дан-ла малчыларга шай, талын дон, чижек-чиг чүтүл хергелелди бараанарын үтө-тели бөөр таварыткан бар.

Кыштагаларга, кол-кол оларда чур-талга бажыларын турарын колхоз баштаар черлер чүтүлуга көрбөй турар. Бир эвес кыштагаларга, оларда чурталга бажы-ларын тууду каар болза, колхозла уугу ажыгытты. Бир таланында, колхоздарын културлук амырларына таарымчалыг байла тургустунар, ийи таланында, кол-хоз уугу адын канчалгаыг болуп. Чижек кылдыр Сталин аттыг колхозту алган көргө, ол колхоз чыгыс чыл иштинде малчыларын өң чыартып дегеринге 45 муң рубль түлүт чыгыттыг кылган.

Малчылар ортузунга партия органи-зационный агитас-массалыг ажылы ба-гай тургустунар. Малчыларга солун почтаа, белек кылган кижик кончук хо-вар, доктаама эвес. Ол чүтүл ажыла партия организационный колхозчу анык-тарын, тускай эртемнилерин күжү чып ажыгытты турар.

Ленин аттыг колхозта 60 ажыг кончук кулу дегемде тургустунар. Партия ор-ганизационный тускайлап быжыгалаан агитаторлар кончук ажыг кылыбайн турар. Колхоз даргазы, политиктиг болган эртем-билиглерин негелдеринын район салбы-рынын келгиптер Ч. Биче-оол малчылар-га чыгыс-даа катал лекция номчуушкан.

Малчыларын чагаан солундарын кон-чук хожаагынын чедир турар болган колхоз төгүндө мрак Дугайда, Шынаа-ларда малчылар чыгыгытты кончук аз-байн турар.

Малды организационный кыштагаларына, кыштагаларга чөм сөөртүргө МТС тех-ни-ка-даа таланы-биле, тускай эртемнилерин арга-сүмө-биле-даа уугу кууа көр-гүзөр хулаагылыг. Идыг турбуже Тес-Хем МТС хандыг-даа боттут дуаны чедир-бөөн.

Малдын бүтү чыл дүжүрүлү ажаал-да-зы, малдыг кыштагаларынын СЭП райоку (секретары эш Аракчаа) болган райкусовом (даргазы эш Оолак) чөтпөс уугуруп турарын дегелдери чү-гула. Мал кыштагаларынын органи-зационный эртерин дугайында оларын уугу-ген шиптирлерин күтүспөс дөм кы-нааза тургустунаан.

Моон сонгаар районуну колхозтары мал-дын кышкы ажаалдазында чөтпөс-лери дүжүн чыгытты, оон баш санын өстүрүп, продукттууун белин дөм болдувар-ла хемчөгөлүн адыр чүтүл. Малдын баш санын кыштан менди ажыгытты ам уугу күженишкенин ажыг негетинин турар.

З. САГААЧИ,
«Шынык» корреспонденти.

Продукция бүдүрерин көвүдөдир

Кызылдын дааранылга комбинатынын директору эш Петенёв-биле беседа

Совет Эвлектин Коммунист партиясынын Топ Комитетини декабрь плену-му социалист бүдүрүлгөн улам-на сайырадынын, бистин чуртка комму-нист иштелелди тургузушкунуну материал-техниктег сүзүрү тургузары-нын дегеринг программын амыттал кылган.

Пленум алдыгы беш чыл планын үлө-түрүн хей-хей амырларын хуусаа бе-тинде чедимшикниг күтүспөс дегел-ден. Алдыгы беш чылдын бирги чылы-ныг уугу соругаларын амытталга бо-тандырадынын. Кызылдын дааранылга комбинатынын коллектив боттарынын күш-ажыгын чөмүт салышкынын кы-рып, чаа чыга бүдүрүлгөн төлөнтүг бе-леткер-биле ужурашкан.

Партиянын болган чыгаактын соци-алист бүдүрүлгөн сайырадыр дуга-йында хун-бүрүлгөн санын салышкы-нын түнелдеи дааранылга комбинатын бедик бүдүрүлгөн механизир-биле хандырткынын, бүдүрүлгөн чөмүлгаларын чыартып кылып турар. Тус-түс чыгыглар даараар пехти артылче шилчиген.

Оң түнелдеи ажыг кылыр черлерин саны көвүдөн. Моон мурунда да-араныр машинаын чыгыс ишти мотор-биле амытталып турган болза, ам ажыг кылыр чер санында адыг-адыг моторжу-гантар бар алганар. Ажыг кылыр чер санында немелде чыгыткыны кылган бол-ганш 20 чаа машиналарын тургускан.

Механиктерин болган электртерин ажыгыга таарымчалыг байла тургу-стунган. Оларга дегем өрөөлдү тускайлап берген, чоокку үдө алаа уугу эвес то-карь станогун тургузар. Бо бүтү чөм-түтүгөн ажылар даарагыг кылыгыларын бүдүрерин көвүдөдир болган оң шы-наа экиндер арганы биске берген. Кун-ажыдын бүдүрүлгөн 1955 чылда-зы-биле дегелдери 18 хуу бөзөн, а ажыгыларын ажыг төлөртүр 16 хуу есен.

Ажыгыларын болган албан-хаак-чыларын дыжын шын организацион-нын таланы-биле чамдыг ажылар чө-м-

Кызыл хоорай чыл келген санын-да өжүр, чараш болуп турар. Хоо-райын културчулар чыгыгытты-нын, тротуарлар кылыгынын турар. Чурталгаан болган култур-амырадыг хей кыт бажыларын туттунуп турар. 1957 чылда Бече-тов културчунда бажылар бажы-ны, Ленин културчунда хей квар-тиралыг бажыг ажыгытты кирер. Оң адыг кадыгга магазинер ту-рар.

Чурукта: областан совпартизаци-онный туугу.

Фото С. Феоктистоу.

Чадаана МТС-те тарылга белектели

Чаа чылдын чыгыга төлөнтүг ужу-ра-гы-биле белектенимиз. Чадаана МТС-тин механизаторлар септелгенин теминин хун-бүрү күштөлдир турар. Эртен дөртүг кварталда план боттар 92 тракторларын септээр турган болза септелге мастерскаянын 32 тракторла-рын септеп үлүргөн. Оларын иштинде «АТЗ-НАП» 16, «ДТ-54» 10, «Универ-сал» 6. Оң адыгы 13 андыгынын, 33 септаларын, 227 иликтерин, кукуруза олуттут 2 машинаын, «ОС-3» деп тара-зыраа бир машинаын база септээр.

Чаржып тураларын иштинде учас-ток механизир А. Сараевтиг уугуруп ту-рары мотор септетилери бирги черин көзөн. Трактор бригадаларын брига-дирлер С. Седил, Х. Очур-оол, комбай-нерлер К. Полещук, А. Копанев, К. Бю-бидей, А. Копанов, тракторист М. Кер-тик-оол олар моторлар септетилгенин күш-ажыдын өкү үлөсери көргүзүп туралар. Тракторларын еске септет-кенин септетилге бригадирлер А. Те-ников, И. Очаровский, В. Писонов, тра-кторист А. Писовский, К. Мочевкин болган оон-даа еске-лер бедик бүдүрүл-гүг ажылап туралар.

Даргаанар Х. Тирны-оол, М. Байыр, А. Солдатов, маска кыгычкы Х. Агар-оол оларын болган дугаалаар, электр биле канчаар, дөңөр чонаар адыларда механизаторларын бир дөңгө, тода күш-ажыг техниканын септелгенин дүргелдиринге уугу арганы берип ту-рар.

С. ИКОННИКОВ.

Кажан буга бүдерил?

Чөөн-Хемчик районуну Жданов аттыг колхозу областын суг ажыг-агынын эргелди-биле керээ чаргам, Хемчиктиг Дөн-Терек деп черден 700 гектар черин суггарар буга казырын шиптирлөөн. Суг ажыг-агынын областы эргелди караан-на Дөн-Теректе шипчиктерини чөмүрүр. Ол черге шипчиктерини кылган, буганын тууду 1955 чылда дооспушкан, ажыгалга кинер дөм колхозтан 23 муң рубль авансыга алган. Колхоз шипчиктерини ажыгыларга дегер-лөр тергелди атты берген, оларга ийи колхозчууну быжыгалап, аш-чөм-биле оларын база хандырын келген.

Ол шипчикел 1953 чылда эгелөөш, үрүгүчүлөөн турган. 1954 чылда «С-80», «ДТ-54» деп тракторлар казар херексели-биле келген, мычарда буга казыламы эгелөөн. Суг ажыг-агы эргел-динин анда ажылап турган ажыг-агыларынга колхоз база-ла аш-чөмни казаска, алканы авансылан берип тур-ган. Буганын казышкынын дооскан, сугуу базырага, суг үмөйи баган.

1955 чылда база-ла суг ажыг-агы-нын областы эргелдини тускай эртем-нигери келген шипчикел чөмүрүр, буга-ны ады-кылыр дөм база-ла колхозтан аш-чөм, акш бөзүн негөөн. Колхоз баштаар чери оларын аш-чөм-биле хан-дырган болган оларын-биле кады ажы-лаар 2 колхозчууну быжыгалап турган.

Иччалаа-даа буга ажыгалга кирбөөн. Буганы казырына хей чыгыгдалар үн-ген. Буганы үлүрүп шыдаанынын чыдагынын, маназ харымсага чок чорукту тодарагалап илерер терес.

С. СЕРИН-ООЛ.

Бедик хулаагелер

Чоокта чаа Чаа-Хал районун төвүгө колхозтарын мурактыг малчыларын чөмүл хулааг кылган болган.

Колхозтарын иштинин малдын баш санын өстүрүп, чаш төгүп камаган ам, оң продукттуун бедикенин түнө-линде мал ажылын хөжүдеринын ишти планын күтүспөн, күрүнгө эг, дүр-богаш сүт дүжүрүлгөн хуусаа бедик белин ажыг күтүспөн. Мал ажылында мурактыгларын саны өзүп турар.

Оң-биле чөргөлөшүр мал ажылында уугу чөтпөсө барын хурадыг киржи-чилери илереткен. Малдын продукттуу кончук куу.

«Тилдег» колхозтун койжуу эш Сырбыкайын чугаалаан болза, мал кыштагаларынын өң-не харымсага-нын ажыг. Балчылар дугайда чурталга турар бис. Мычарга мал ажылынын тус-кай эртемнигери, чамдыга колхозтун уугуручулар бистере барбас-тыр. Бис-тин чурталгагынын, ажылынын со-нуураваастар. Бистин колхозта тускай зоотехник бар деп чүтүл сураан дылаан мен. Киж экиндери биске черле көзү-бес туралар. МТС-тин уугуручуларын чүтүл машина баар черлерге чөмүрүп турбайн, бистере адыг чедип чөмө ка-дыгылы. Бистин чыгымын алган солун-а-рымын чамдыга шүт чөмө бөөр, а кажыг келгенде дык хей солуннар харуга кел-дир. Мындыг чөтпөс-биле колхозта чөтпөс организационный болган колхозтун баштаар чери эштеп болбас ужураг.

Ол-ла колхозтун санынын эш Шык-Саарын чугаалаан: бистин сүт-бараан фермасыка 1956 чылда 5 үчөтчик-ха-лашты. Олар фермага 5—6 хонутарда калбайн баарлар. Учет биле өчөт бисте тергени багыт. Чамдыг үчөтчиктер са-нычларын сагган сүдүнүн ишти дөк-кенин ине-терге үдөн турары канчал-даа болбас. Оң ужураган тус-түс салыш-кынын сагган сүдүнүн хемчөлд болган ине-терини тус бүрүр хулаа чөмө джир

В. КРЕСТЬЯНИНОВ.

Кыштаглаашкынче кичээнгей салыр

Бай-Тайга районуну колхозтары мал чөмөрин белектээр планын 1956 чылда ыракта чедир күтүспөннөр, тодараг-лаарга, малга чөм белектенүүнүн планы районда эртен чылын чүтүл 45 хуу кү-сетинген. Оң ужурунда колхозтарын малы агы үдө берге байлаада туруп ту-

рар. Чүтүл октябрь, ноябрь айларда белин колхозтарын 260 баш малы өлүп хорзан. Ылангыя, Монгун-Тайганын дегелдери-нде малларын байламы дык бергелдеп турар. Идыг болза-даа, малдарын чөм-ер-биле хандырамынче, кышкы ажаал-дын экиндери угаанган боттут хем-чеглер алдымайн турар. Инде ажылап

турар малчыларын чурталга бажына-ры-биле хандырап, оларын ортузунга масса-политиктиг ажылы күштөлдирер дугайында санын салдымайн келген.

Мал кыштагаларынын оңа кич-чөгөйи салыр негетинин турар.

И. МУНДАН.

ОБЛАСТЫН ЭН ЭКИ КИЖИЛЕРИ

Хаван ажылынын муракчызы

на ажыг күтүспөн келген. 1955 чылда 45 баш хаван огу эстүрер планын ол 52 баш кылдыр күтүспөн.

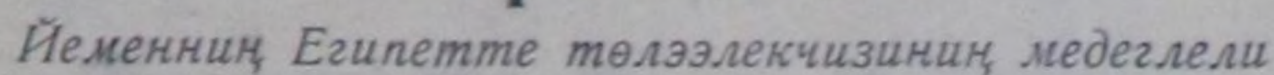
Хаван ажылынын муракчызы эш Семис-оол бо чылын дык бедик көргүзүп чедип алган. Беш төрүр хавандан баштайт оодаашкында 55 баш, ийги оодаашкында 61 баш хаван оодарын алган, оларын шүтүзүн менди өс-түргөн. Чыл эгелдеи колхозтун 34 баш хаванын 64 баш чедир өстүрер планын турган 150 баш чедир өстүргөн.

Хаванарын 35 метр уугу дүртүг, ийи уугу, 14 би-чин өрөөчтөгилерин чаа кажаа дулаакамын Монгун Кара-биле ийилээ ажаап турар бис. Кажаа ишти одала-лыг, мында хаван чөмөри белектээр кунга база бар, ол ажылында механастатымаан. Хаванарын тараа ку-дургу, картошка, брукка дөм еске-даа чүтү-бүрү хайы-дырган чөмөр-биле чөмөри турар бис. Хаван дөргө ды-ка-ла семирип амытталарын бирөөн-дир, бистин семир-кен хаванарымыстан 40 ажыг хаванын өңтө белектен.

Тергип уугу хаванын дегени 350 килограмм чөткөн, арай бичектеринин 170—180 килограмм болтулап тур-ган—деп, Монгун Семис-оол чугаалап турар.

Колхозтун эт бүдүрерин угааттырар дөм кышмаккай чүтүлдүт ажылап турар хаванын эш Семис-оол өөнү ишти болуп Монгун Кара-биле кады эрген чылын но-ябрь 1-ге чедир 1500 ажыг күш-хунун ажылап алган-нар.

Колхоз баштаар чери хаванчыларын күш-хунунгө аван кылдыр ай санында-ла 500 ажыг рубльи берип турар. Баштайт авансыга олар 1 тонна 400 килограмм хире та-рааны колхозтан алганар. Хаванчыларын күш-хуне-ринге немелде төлөртү кылдыр чеди хаван оодарын бөөр деп колхоз шиптирлөөн.

Йеменнің Каирде төлээ черинің медеглелі

Конгресстин удуртукчулары-биле Эйзенхауэрнин
чөвүлежиिशкини

Египет республиканың президентизиниң декрети

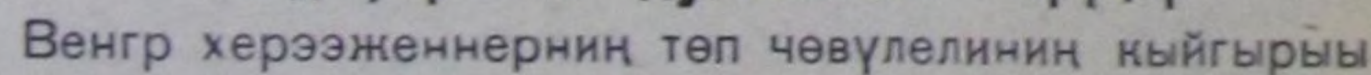
«Даштыкы шериглер дугайында кэн-дыг болуп турар».

лээ чериний медеглели

нүкте АҚШ-тың
аннары
ары-биле Эйзенхауэрнин
ишкіни

ның президентизминің
өзіндік

ягы-даз сагындырылганы Чоокку Чөөн түстө ийпаштак шак ийинд оозарчычалымы биле болгаш идегал чогу-беле чор бөмбүр-зөөнчк еске каныг-даз районунда хүзүн билгилеми турар» дээрзин утуп болбас деп фон Виганд бижип турар. Багдад керезин алгыдырынын америк планнн колбаштыр Вигандын бижип турары: «Багдад» керезин Чоокку Чөөн түстө Американын даз политиканынын үлдени кымы алыр дөш Вашингтонун орадажыныкчылары буураашкына таарышкан деп Кайрден Дамаскага чедир болгаш Аммандан Бейрутка чедир бодалгалы гайгааракчылар чагыс ай болганды болуп турар».

сан. даштыкы пр. агзанданың чамдык
саъдарлары-биле чүс муң ажыг бир

иптики информация калдизиниң — 3 — 88, харымысалгалыг

иптики информация калдизиниң — 3 — 88, харымысалгалыг

соксадыр чорук Францияга улуг эргежол
нугула болуп тикер мен ол чагазиз мен

нун 3—62, редакторнун оралакчызынын

TC-00025